

Kyrkokör Journalen

December 2020 • nr 6

FRÅN DÅ TILL NU – 30 ÅR MED KYRKOÖRJOURNALEN
30år

Tidig jul i Åmål

Sid 6–7

Stort julkorsord

Sid 12–13

Kris för SKUT

Sid 14–15

Jonas Östlund

Förbundsdirigent i Sveriges Kyrkosångsförbund och organist i Umeå stadsförsamling

Är du medlem?

”Kom tillbaka, inte för att du håller med om allt som sägs i kyrkan, utan för att du blir berörd i djupet av din själ”

Få frågor ställer till det så mycket för oss som religiös tillhörighet. ”Så du tror på Gud?” kan få den mest självsäkra personlighet att vackla och ta till defensiven. Vi vill ju inte bli tagna för religiösa fanatiker.

Att bli påkommen i sammanhang som på något sätt liknar tillbedjan eller annan religionsutövning skapar behov att ursäkta sig, att komma med en förklaring till vad man gör där, för svenskens andlighet finns inte i kyrkan, den finns i skogen, på fjället, bland blommorna på ången.

Är det något fel på detta? Förstås inte. Det är gott att frid finns för människan. Men varför denna oginhet mot kyrkan? Det finns olika förklaringar; präster som uttalat sig på märkliga sätt, olika kyrkliga konflikter, missuppfattningar om vad kyrkan står för, hopblandning med andra kristna kyrkors läror.

Här har vi något att lära oss i kyrkan, vad vi står för måste kommuniceras och tydliggöras. Vi? Är du detta vi? Är du, körsångare i Svenska kyrkan, del av detta ”vi” som är trossamfundet Svenska kyr-

kan? Eller är det så att även du finner andligheten någon annanstans?

Har du svårt att svara på frågan ”Så du tror på Gud?”. Du får ur dig något i stil med ”något tror jag på ... men inte Gud”, kallsvetten bryter fram och rädslan att bli klassad som mindre vetande gör sig påmind.

Varför tar jag nu upp detta och varför här i en tidskrift riktad till sångare i kyrkan? Jo, det är förvånansvärt många av er som inte är medlemmar i Svenska kyrkan. Ni är med för att det är trevligt att sjunga, det finns en god gemenskap, förhoppningsvis en välutbildad körledare, möjligheten att sjunga i ett fantastiskt kyrkorum. Men ni har valt att gå ur kyrkan av någon anledning (se tidigare).

Vad sägs om att komma tillbaka? Inte för att ni tror – det är en sak mellan dig och Gud – utan för att rädda kyrkans framtid. Medlemstappet ställer kyrkan inför ekonomisk ruin och detta leder ofrånkomligen till uppsägningar av personal och försäljning av kyrkolokaler.

Kom tillbaka, inte för att du upplever

en frälsning och väckelse, utan för att du älskar att sjunga i kyrkan, för att du älskar att stå på första advent och vråla ut ditt ”Hosianna”. Kom tillbaka, inte för att du håller med om allt som sägs i kyrkan, utan för att du blir berörd i djupet av din själ av en Bachkoral framkvävd en långfredag. Kom tillbaka, inte för att kyrkan på något sätt är perfekt utan för att du vill stödja en verksamhet som är, obönhörligen, på väg mot utrotning. Kom tillbaka!

Jag firar, likt Karl-Bertil Jonssons mamma, julen till äminnelse av Jesu födelse och blir berörd i mitt inre av det fantastiska som hände i ett stall utanför staden Betlehem för över två tusen år sedan. Kalla mig gärna mindre vetande, men jag tror att kärleken kom till jorden denna natt och striden mot ondskan tog sin början, en strid som slutade med en tom grav, seger över döden och nåd åt alla. Och det är, i alla fall för mig, en betryggande tanke.

Jag tillönskar er alla en välsignad adventstid och en god jul.

Vi på redaktionen på Kyrkokörjournalen önskar alla en riktigt

God Jul och Gott Nytt År!

Kyrkokör Journalen

Nr 6 • 2020 • Årg 31

Tidning för Svenska kyrkans körer.
Utges av Sveriges Kyrkosångsförbund, SKSf.

Ansvarig utgivare Peter Lundborg

Redaktör: Marita Sköldberg
Citronvägen 69, 741 31 Knivsta,
Tel 070-21 22 166
kj@sjungikyrkan.nu

Prenumerationer:

Förbundskamrer
Sofia Lindström
Gryningsvägen 63
743 32 Storvreta
072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrkan.nu

Prenumerationspris:

170 kr/år (sex nummer). Rabattprat
pris vid fler än 5 prenumerationer.

Annonsbokning:

Display i Umeå AB
Ola Tallbom, 090-711 512
ola.tallbom@display-umea.se

För information om annonser och prenumerationspriser

www.sjungikyrkan.nu

Design och produktion:

www.mwgrafiskform.se

Tryckeri:

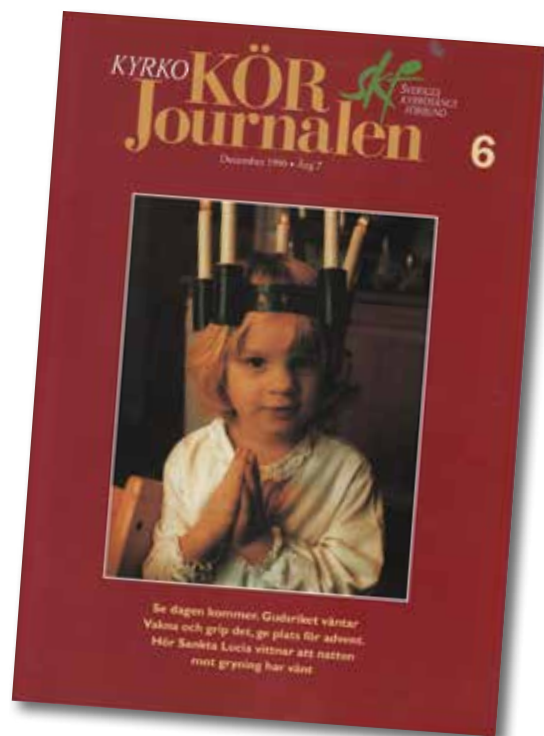
Trydells
www.trydells.se

Omslagsbild: Luciafirande 2019 i
Kalix kyrka. Foto: Marita Sköldberg

Nästa nummer av Kyrkokörjournalen
kommer den 2 februari.
ISSN 1101-9670

1996

Den lilla lucian har blivit stor

I decembernumret 1996 fick Siri Nylén vara fotomodell för sin far, fotografen Conny Nylén. Den lilla lucian var fyra och ett halvt år vid fototillfället i familjens kök på Björkö i Göteborgs skärgård. Siri är nu 28 år, bor i Majorna och arbetar på Räddningsmissionen i Göteborg.

Foto: Conny Nylén

Redaktörens rader

Julkorsordet gäller

Kära läsare, det är mycket i den här tidningen som är mer eller mindre inaktuellt när den når dig. Det är inte lätt att göra en journal med lång framförhållning i dessa dagar.

Två saker kan du dock lita på: Boken *Vi älskar att sjunga!* finns att läsa och julkorsordet finns att lösa – dessutom ett helt uppslag stort.

Läsning och korsordslösning är sådant som jag gärna ägnar mig åt även i vanliga fall, och nu när så mycket är inställt och så mycket annat är oroligt passar det extra bra. Viss utmaning för hjärnan, lagom flykt från verkligheten och helt smittsäkert.

Det behövs en hel del sådana aktiviteter nu för att hålla humöret uppe. Här kommer tips på fler:

- Titta på stjärnhimlen och leta upp dina egna stjärnbilder. (En mig närstående person hittade nyligen "origamipappret".)
- Laga mat efter ett nytt recept med konstiga ingredienser. (Se bara till att det är utan tidspress och med reservmat hemma.)
- Gå ut och gå i riktigt grått och regnigt väder, ta sen en varm dusch. (Om du avstår regntäta kläder är duschen extra bra – men riskera inte hälsan!)
- Översätt en psalm. (Jag började av en tillfällighet med en färöisk och sen

"Viss utmaning för hjärnan, lagom flykt från verkligheten och helt smittsäkert."

har jag med viss överdrift och varierat resultat gett mig på halva norska psalmboken.)

- Titta och lyssna efter fåglar – de finns även under vinterhalvåret. (Om du har riktig tur stöter du på en flock sidensvansar – de på bilden mötte jag i Avesta.)
- Sök uppsjungsövningar på Internet. (Kan även användas under promenader – jag tar extra stor avståndshänsyn till medmänniskorna då.)

Och när du har gjort allt detta, eller kanske innan: Ring mig! Jag har det rätt lugnt på jobbet nuförtiden och pratar gärna en stund. Särskilt om psalmer. Jag samlar

nämligen psalmtips inför nästa års planerade tema i Kyrkokörjournalen. Roliga psalmanekdoter är jag extra nyfiken på. Det går förresten bra att skriva också.

Men detta kan mycket väl vara inaktuellt när du når av denna tidning. Vid det laget kanske jag är en av dem som döljer sig bakom någon av Socialstyrelsens alla siffror. Trots att jag gjort så gott jag har kunnat. Vilket jag upplever att de allra flesta andra också gör. Vi är så bra som står ut!

Om jag har blivit en siffra kanske jag inte kan svara. Men tills dess försöker jag fortsätta njuta av livet och tacka Gud för allt gott som finns.

Marita Sköldberg, redaktör

Ewa Welén, Avesta

”Jag är med för att det är roligt”

I höst gör Cantores i Avesta inte ett enda framträdande. I stället har kören en kurs i musikteori. Men det var aldrig meningen att Ewa Welén skulle sjunga i kyrkokör – hon är inte ens medlem i Svenska kyrkan.

I september 2019 gick Ewa Welén i pension från tjänsten som medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i Avesta kommun. Men hennes efterträdare sa upp sig och hon lovade hålla ställningarna – en dag i veckan – tills det kom en ersättare. Det var i februari. Sedan kom corona och Ewa jobbade 60–70 procent fram till juni då hon sa att det fick räcka.

Nu är Ewa tillbaka i jobb ännu en gång. Erbjudandet om att leda en process kring god och nära vård i Region Dalarna lockade för mycket. Regionen och de 15 kommunerna är med i arbetet.

Hon tycker trots allt att det var en spännande vår, och att arbetet fungerade väl i Avesta.

– Jag började som MAS 2009 när fågelinfluensan kom och vi gjorde beredskapsplaner. Nu var det att kliva in i det och köra i skarpt läge. När man fick lägga ner allt annat i våras kändes det bra att ha något att göra på dagtid.

En av sakerna som lades ner var kören Cantores.

Slogs ihop med kyrkokören

Förutom några år i kyrkans barnkör i Sundsvall under uppväxten började Ewa sjunga i kör först i 40-årsåldern, då den profana kören Himlaliv startades i Avesta. Ewa följde med en kompis och insåg hur roligt det var. Så småningom slogs kören av olika skäl ihop med Avesta församlings kyrkokör och blev Cantores. Ewa fortsatte, trots att hon inte är medlem i Svenska kyrkan.

– Vi är flera som inte är medlemmar i kyrkan men ändå med i kören, för det är så roligt. Jag tycker om kyrkorummet och jag sjunger gärna i kyrkan för jag vill bjuda på bra sång för dem som sitter där.

Ewa lämnade Svenska kyrkan tidigt. Hon tror väl på någon kraft, säger hon, men kyrkan står för mycket som hon inte tror på.

– Jag tror inte på skuldbeläggande. Det upplevde jag tidigt och det ville jag inte vara en del av.

Hon stöter fortfarande på skuldbeläggandet emellanåt, och dessutom har hon i fackligt arbete upplevt mycket dålig arbetsmiljö i Svenska kyrkan.

– Därför vill jag inte vara medlem. Det måste finnas mer glädje i kyrkan. Man hänger kvar i gamla stukturer i stället för att våga bryta upp.

Musikteori från 1982

I Avesta stängde kyrkan ner allt när pandemin kom. I höst har en del verksamheter kommit igång, och Cantores kan delvis träffas, men några framträdanden blir det inte.

I stället har kören, som i normala fall är uppemot 50 personer stor, börjat med musikteori. Det lär ta hela hösten att gå igenom häftet Körsång från bladet av Ingegerd Idar (gavs ut 1982).

– Det är jätteroligt, tycker Ewa som – än så länge – inte är någon hejare på notläsning.

Max 15 personer får träffas i körsalen och övriga kan delta via Facebook. Ewa brukar själv vara på plats, hon är inte särskilt orolig, men noga med att tvätta händerna. Hon vet andra som tillhör riskgrupper som inte vågar komma, och då kan de sitta hemma och ändå vara med.

– Visst saknar jag det här att ta sig an en ny låt, att vara i en grupp där vi stöttar varandra i sången. Men vi ser varandra och de som sitter hemma ser oss också.

Måste vara roligt

För Ewa är det centralt att det ska vara roligt i kören, hon sjunger inte för att prestera för andra. Under några år hade hon uppehåll från Cantores, men när den nuvarande körledaren Anna Risberg började för några år sedan gick Ewa med igen.

Sjunger i: Cantores i Avesta församling

Stämma: Alt

Körsångare sedan: slutet av 1990-talet

Bor: Avesta

Familj: Man, tre barn, sex barnbarn

Intressen: Sjunga, naturen – vandra, paddla kajak, långfärdsskridskor, plocka svamp med mera, trädgård, läsa

Sysselsättning: Sjuksköterska, nu processledare för Styrgrupp god och nära vård i Region Dalarna

Favoritkörsång: Carmina Burana av Carl Orff, hela verket. Cantores var med och satte upp det 2017

Bästa körminne: En körstämma i Skinnskatteberg. ”Dels sjöng vi ett verk i kyrkan och sen folkmusik med Engmans Kapell. Det var helt underbart! Vi bodde i skolsal och sov på madrass på golvet.”

– Anna är fantastisk på att lyfta människor. Hon kan säga att ”idag blev det spännande, det här kan vi träna mer på”. Jag har själv jobbat som chef i 30 år och jag vet att när jag lägger på andra det som jag är besviken över, får jag inget resultat. När människor känner sig rädda och obekväma växer de inte.

Text och foto: Marita Sköldbberg

EVENTS 2021

Choir Competitions and Festivals

03

15TH INTERNATIONAL CHOIR COMPETITION & FESTIVAL BAD ISCHL
March 4-8, 2021 | Bad Ischl, Austria

03

ON STAGE IN ISRAEL
March 10-14, 2021 | Tel Aviv, Israel

03

ON STAGE IN VERONA
March 25-28, 2021 | Verona, Italy

04

VOICES & WINE ALBA
April 7-11, 2021 | Alba, Italy (Piedmont)

04

VOX LUCENSIS – CONCONSO CORALE INTERNAZIONALE
April 7-11, 2021 | Lucca, Italy

04

7TH VIETNAM INTERNATIONAL CHOIR COMPETITION
April 8-12, 2021 | Hoi An, Vietnam

05

RIGA SINGS – INTERNATIONAL CHOIR COMPETITION & IMANTS KOKARS CHORAL AWARD
May 1-5, 2021 | Riga, Latvia

05

ON STAGE IN FLORENCE
May 20-23, 2021 | Florence, Italy

05

SOUND WAVES LINZ
May 20-24, 2021 | Linz, Austria

06

ON STAGE IN ALBANIA
June 9-13, 2021 | Tirana, Albania

07

11TH WORLD CHOIR GAMES
July 2-12, 2021 | Flanders, Belgium

07

6TH INTERNATIONAL CONDUCTOR'S SEMINAR WERNIGERODE
July 17-20, 2021 | Wernigerode, Germany

07

12TH INTERNATIONAL JOHANNES BRAHMS CHOIR FESTIVAL & COMPETITION
July 21-25, 2021 | Wernigerode, Germany

08

SING ALONG CONCERT "ON TOUR" MILAN
August 26-30, 2021 | Milan, Italy

09

ON STAGE IN LISBON
September 10-13, 2021 | Lisbon, Portugal

09

4TH VOICES FOR PEACE
September 26-30, 2021 | Perugia/Assisi, Italy

10

4TH KALAMATA INTERNATIONAL CHOIR COMPETITION & FESTIVAL
October 7-11, 2021 | Kalamata, Greece

10

10TH CANTA AL MAR – FESTIVAL CORAL INTERNACIONAL
October 21-25, 2021 | Calella/Barcelona, Spain

11

ON STAGE IN PRAGUE
November 4-7, 2021 | Prague, Czech Republic

11

DEUTSCHE CHORMEISTERSCHAFT 2021
November 5-7, 2021 | Koblenz, Germany

11

VOICES & WINE MÁLAGA
November 17-21, 2021 | Málaga, Spain (Andalusia)

Körsångare i en för tillfället skapad julottekör i Åmåls kyrka under tv-inspelningarna.

Eufori efter tv-inspelning i Åmål

I värsta smittspridningstider lyckades Åmåls församling i mitten av november spela in tv-gudstjänster inför julhelgen. De flesta av församlingens körer finns representerade i de fyra gudstjänsterna.

– Det är svårt med tv-inspelning och pandemi, säger Ellinor Wiman, kyrkomusiker i Åmåls församling, dagen innan den tre dagar långa inspelningen börjar.

Hon har nyss fått veta att församlingens kyrkoherde har bekräftat covid-19 och har själv beställt ett snabbtest. Några timmar senare har hon beskedet.

”Halleluja! Jag är frisk!” skriver hon i ett mejl.

Efter helgen kommer ännu ett mejl: ”Det blev av och jag är helt euforisk!”.

Tillfällig vuxenkör

– Det var väldigt roligt! säger Göran Larsson efter en intensiv helg.

Han är en av de 14 sångarna i den för tv-julottan hopsatta vuxenkören, bestående av sångare från Ånimmekören och Åmåls vokalensemble.

– Vi har pratat om att fortsätta sjunga ihop, berättar han.

Göran Larsson har tidigare bland annat arbetat som kyrkomusiker men är numera pensionär. Han har varit med om många musikaliska tilldragelser. Men aldrig en tv-gudstjänstinspelning.

– Vi är väldigt imponerade av de här som åker runt och spelar in. Det var

intressant att se hur de jobbar, det vet jag att många tyckte. Vi väntar med spänning på att se hur de klipper ihop det.

Göran fick se en hel del av tv-teamet, han var i kyrkan delar av alla tre inspelningsdagarna. När han inte sjöng i kören satt han med i församlingen.

– Roligt har vi haft, och ett tufft program var det. Producenten (Johannes Söderberg, reds anm) sa flera gånger att vi gjorde en väldigt bra insats för många människor.

För i år lär SVT:s julgudstjänster sannolikt bli viktigare än någonsin.

Julstämningen var inte svår att hitta i mitten av november, tycker Göran.

– Vi spelade in till julottan på kvällen

så det var mörkt. Vi hade alla granarna och ljusen och julkrubban var framme.

Bra bild av Åmål

Kyrkoherde Lotta Cohén säger att hennes sjukdomsbild är en vanlig förkylning. Hon beklagar att hon inte kunde vara med under inspelningshelgen, men är glad ändå.

– Jag har så duktiga medarbetare som håller ställningarna, ett riktigt dream team, säger hon.

Förutom att sprida julevangeliets budskap på ett bra sätt känns det viktigt för henne att ge en positiv bild av Åmål.

– Inte minst våra körer – att en så liten ort kan ha ett så fantastiskt körutbud! På små orter kan man göra fantastiska saker.

Barnkören Trudelutten medverkar i julbönen.

Kören Himlaliv och Gosskören medverkar i gudstjänsten på söndagen efter jul.

Lotta ska själv predika i julbönen. En predikan som får spelas in när Lotta har lämnat isoleringen, ett par veckor efter inspelningshelgen.

Förändringar längs vägen

Planeringen för tv-gudstjänsterna har pågått länge, sedan före pandemin. En hel del har fått förändras under resans gång, och logistiken med in- och utgångar, kaffeпаuser med mera blev väldigt omfattande. Antal personer i både församling och körer fick begränsas rejält.

– Vi hade planer på storkör, 100 personer i koret, berättar Ellinor Wiman.

Nu blev det max 21 körsångare per tillfälle. Yngsta barnkören Trudelutten sjunger i julaftonens julbön, ungdomskören och vuxenkören medverkar i julottan, gospelkören har delats in i tre grupper som delar på sångerna i annandagsgudstjänsten och barnköerna Himlaliv och Gosskören är med i gudstjänsten den 27 december.

Trots allt tycker Ellinor att körerna har kunnat förbereda sig ganska väl.

– Alltid när man väl är framme tänker man att vi hade kunnat öva mer. Men det är en vanlig församling, man måste inte alltid vara jättebra. Det kommer att bli mänskligt.

Text: Marita Sköldberg
Foto: Johannes Söderberg / SVT

Ifrån tv-bussen styrs inspelningen av bildproducent Per-Ola Hellberg t v och scriptan Lena Carmesten t h.

Hugo Thulin Gustafsson,

8 år, sjunger i Trudelutten

Vad var roligast med att spela in tv-gudstjänst?

– Att vi har fått sjunga i mikrofon.

Vad var svårast?

– Att sjunga själv. När inte alla sjöng utan bara jag och Mio.

Vilken är din favoritsång bland dem ni sjöng?

– Kvällen i Betlehem, för jag och Mio sjöng en egen vers på den.

Foto: Madeleine Thulin

Lina Hakobyán,

11 år, sjunger i Himlaliv

Vad var roligast med att spela in tv-gudstjänst?

– Att få sjunga i tv.

Vad var svårast?

– Att komma ihåg alla ord.

Vilken är din favoritsång bland dem ni sjöng?

– Psalm 762 Du är en bön för att den är så fin.

Foto: Ellinor Wiman

David Wedberg,

9 år, sjunger i gosskören

Vad var roligast med att spela in tv-gudstjänst?

– Att visas för hela Sverige.

Vad var svårast?

– Hålla andan i vissa sånger. Speciellt i sången Flykten.

Vilken är din favoritsång bland dem ni sjöng?

– Ingen.

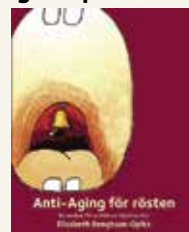
Foto: Ellinor Wiman

Öva hemma? Här är några tips från Wessmans

Älska körsång!
Teori och praktik för körsångare.
Bestnr. 201649

Anti-Aging för rösten
En handbok för en frisk och klokken röst.
Bestnr. 201250

Anti-Aging för rösten 2
Bestnr. 201631

**WESSMANS
MUSIKFÖRLAG**
Tel 0498 22 61 32
order@wessmans.com
www.wessmans.com

Körerna värda 122 miljoner

Svenska kyrkans kulturliv har för första gången värderats i ekonomiska termer. I en ny studie värderas det totala värdet till fem miljarder kronor årligen. Av detta består drygt hälften av ökad efterfrågan på varor och tjänster i andra sektorer.

Rapporten med namnet *Svenska kyrkans samhällsekonomiska bidrag till kultur och kulturarv* är gjord av analysföretaget Ramboll på uppdrag av Svenska kyrkan.

– Värdet av kultur är så klart mycket större än det vi kan mäta i pengar. Men med rapporten har vi nu ett värdefullt kunskapsunderlag om Svenska kyrkans kulturgärning på en mängd områden, sa ärkebiskop Antje Jackelén när rapporten släpptes i samband med ett seminarium under bokmässan i september.

Kulturarv står för mer än två tredjedelar av det totala interna värdet på 2,3 miljarder. Musikens värde uppskattas till 375 miljoner kronor, varav körverksamheten står för knappt en tredjedel. För att räkna ut värdet på körverksamheten har Ramboll bland annat undersökt vad det kostar att sjunga i kör via andra aktörer. Anställda kyrkomusiker, konserter och musikgudstjänster är andra högt värderade delar i musikverksamheten.

Rapporten är på 82 sidor och går att hitta via www.svenskakyrkan.se/kultur-och-kulturarv.

Två körövningsverktyg blir ett

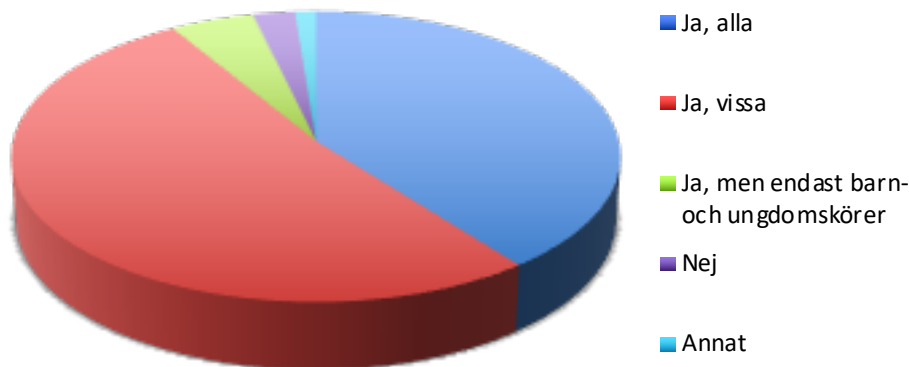
De två digitala körövnings-tjänsterna ScorX, som drivs av Mellansels folkhögskola, och We Are Voice, som drivs av en grupp körledare och musiker, går ihop. ScorX kommer att flytta in allt sitt inspelade material till We Are Voice musiktjänst. Denna kompletteras med den musikspelare som nu används i ScorX. Körakademin, som spelar in övningsfilerna till ScorX, kommer att fortsätta med inspelningar.

Både ScorX och We Are Voice kataloger med inspelad körmusik kommer att bli tillgängliga för alla användare i app eller på webb och alla konton och grupper som nu finns på ScorX ska flyttas över. På sikt stängs ScorX-webben.

Tidigast efter nyår kommer användarna att märka förändringarna.

– Alla kan sitta still i båten och så får man mer info allteftersom det blir aktuellt att göra eller inte göra något, säger ScorX enhetschef Lillemor Bodin Carlson.

Övar körerna i pastoratet?

De flesta körer i Svenska kyrkan övade

En stor majoritet av körerna i Svenska kyrkan övade under andra halvan av oktober. I alla fall om man ska tro den enkätundersökning som Kyrkokörjournalen har gjort. De flesta seniorkörer tycks dock ha varit vilande.

Av uppemot 80 pastorat som svarade på Kyrkokörjournalens enkät (läs ”så gjordes enkäten”) var det bara två som svarade nej på frågan om körerna övade. Ungefär hälften svarade ”ja, vissa” och lite färre svarade ”ja, alla”. Fyra svar sa att det bara var barn- (och ungdoms)körer som övade, medan det i ett svar framkom att just barnkörerna var vilande, medan vissa vuxenkörer övade. I samma pastorat hade några sångare över 70 bildat en digital körgrupp och andra övergått till att spela ukulele.

Ett annat pastorat med många i gruppen 70+ skrev att vuxenkörerna träffades, men mer sällan och med munskydd, ytterligare några svar beskrev att vuxenkörerna träffades men inte sjöng, i ett par fall att de i stället ägnade sig åt röstvård eller musikteori.

Det var möjligt att komplettera kryssfrågorna i enkäten med kommentarer, vilket många gjorde. Av dessa var det 14 som uppgav att körer som riktade sig till gruppen 70+ var vilande. Någon nämnde detsamma om riktigt stora körer.

I ett par fall sas att sångare över 70 inte fick vara med i vuxenkörerna. I en annan kommentar stod att ”korister över 70 år sjunger för sin egen mentala hälsa”, och

”Uppmaningen från ledningen är att höstens verksamhet ska hållas igång med anpassningar och varje verksamhetsansvarig utformar säkerheten.”

några andra andra att 70+ övar men med särskilda försiktighetsåtgärder eller att man har delat in kören i grupper för 70+ och 70-. I en kommentar stod att en kör var vilande enligt körsångarnas önskemål.

Tre körer kommenterade att de även sände ut körövningarna digitalt och flera skrev om stora avstånd, flytt till kyrkorummet och kortare övningar i mindre grupper.

Olika lösningar

Drygt hälften svarade ja på enkätens fråga om det fanns pastoratsbeslut om körverksamheten. Kommentarer visar att det finns många olika sätt att hantera situationen på. I flera fall angavs att kyrkomusikerna fattade beslut i samråd med kyrkoherden/ledningen. Ofta innebar det olika lösningar för olika körer. I andra fall hade kyrkomusikerna fattat gemensamt beslut. I tre svar framgick att kyrkoherden hade bestämt att körerna skulle vara igång.

Vanligast bland kommentarerna var dock – förutom att man följer de allmänna rekommendationerna – att olika kyrko-

Så här tätt kommer körsångarna inte att stå i årets julkonserter, om de nu blir av. Bilden från julkonsert i Överluleå kyrka 2019.

”Kören får ta med sig 2 personer var så att kyrkan inte ska vara helt tom. Det spelas in och sänds efteråt. Vi kommer inte att slå samman församlingens körer, då det blir för många, utan en kör i taget.”

musiker gör olika, dels utifrån vilka körer de har, dels utifrån hur de tolkar rekommendationerna. En person beklagade sig över detta och önskade ett beslut från kyrkoherden.

Osäkert kring lucia

I enkäten ställdes inga frågor om sång i gudstjänst, men däremot om luciafirande och julkonserter. Dessa svar handlade oftare om endast en församling, då inte alla hade överblick över verksamheten i hela pastoratet.

I mitten av oktober visade det sig att särskilt luciafirandets utformning var mycket oviss. Nästan hälften hade ännu inte bestämt hur de skulle göra, även om det i några fall fanns förslag för olika scenarier. Även bland dem som svarade att de skulle ha luciafirande på något sätt framkom i kommentarer att de var beredda att ställa in om utvecklingen skulle bli drastiskt sämre.

Av dem som planerade något slags luciafirande var det 22 som tänkte ha det i kyrkan, varav 8 även digitalt, medan 12 endast skulle sända digitalt.

Mindre kör var det vanligaste i kommentarerna av dem som planerade för ett luciafirande. Några av dem som skulle ha det fysiskt i kyrkan skulle enbart ha det för särskilt inbjudna anhängare. I ett par fall nämndes att det skulle bli fler luciatåg och ett par andra sa att det skulle bli utomhus.

Fler julkonserter

Dubbleringar var vanligare när det gällde frågan om julkonserter. Flera pastorat och församlingar uppgav att det skulle bli en konsert per kör i stället för att ha alla eller flera körer tillsammans, som andra år.

Det var 36 svar som sa att det planerades för julkonserter i kyrkan, varav 10 svarade att de också kommer att sända digitalt. Endast 6 körer skrev att de bara skulle ha digital sändning. I 28 fall hade man ännu inte bestämt sig.

Tre planerade för julsång utomhus medan lika många skrev att de inte skulle ha julkonsert men däremot extra mycket körsång i gudstjänster, i mindre ensembler.

Anmälan eller konsert endast för inbjudna anhängare nämndes i sex kommentarer till julkonsertsvaren.

Blir det några luciafiranden i år? Osäkerheterna kring detta var i slutet av oktober mycket stor i Svenska kyrkans församlingar.

I skrivande stund är det – med 2020 års perspektiv – långt till lucia och jul, och därför kan ovanstående endast ses som en lägesrapport från andra halvan av oktober, och inte en faktisk beskrivning av decemberverkligheten.

Marita Sköldbberg

Så gjordes enkäten

Den 13 oktober skickades enkäten ut via e-post till totalt 91 pastorat inom Svenska kyrkan, både en- och flerförsamlingspastorat. Adressaterna valdes ut slumpvis inom varje stift (om än inte enligt strikt vetenskapliga regler). Domkyrkopastoraten undantogs, eftersom en artikel om domkyrkornas körverksamhet fanns med i senaste Kyrkokörjournalen.

Utgångspunkten var ett pastorat per påbörjat 50-tal körer i varje stift utifrån den enkätundersökning som Sveriges Kyrkosångsförbund gjorde 2019. Kriterierna var att pastoratet skulle ha både barn- och vuxenkörer och minst tre körer totalt, enligt vad som vid tillfället gick att utläsa från deras hemsidor.

Frågorna handlade om huruvida körverksamheten var igång i pastoratet och om det planerades för luciafirande och julkonserter med körmedverkan.

84 svar kom in. De flesta svar lär ha gällt hela pastorat, men i några fall kom svar från en-tre enskilda församlingar inom samma pastorat. De allra flesta svar kom innan några förändringar av restriktioner hade gjorts.

Änglarna sjunger med begränsningar

2016

Änglakörer passar det att skriva om i juletid, tyckte Körtjournalens redaktör 2016 och letade fram åtta körer med detta namn att skriva om. Nästan alla finns kvar, men detta år blir det inte lika flitigt med julfamträdandena.

Nu, liksom 2016, är seniorkören Änglakören i Sövestad i Lunds stift den enda vuxenkören med detta namn. Något framträdande blir det inte denna december, men kören träffades under oktober en timme varje vecka.

– Jag har sagt att de som vill stannat hemma, säger körledaren Susanne Holmström, men alla kommer. Det känns roligt att vara igång.

Änglakören är inklusive Susanne tio personer och de sitter med lagom avstånd, sjunger, pratar och fikar. Inför hösten gjorde Susanne i ordning höst-vinterpärmar till varje körsångare med sådant som kören sjungit genom åren, det vill säga främst visor och psalmer.

– De är väldigt positiva till att vi träffas. Första gången var det en som var orolig, men sen har jag inte hört något. Många blev väldigt isolerade i våras, de tycker att det är bra att det händer något.

Film ett alternativ

Körtjournalen var i kontakt med några änglakörer i oktober. De var igång och övade, med större mellanrum mellan sig och noggrann handtvätt. För barnköerna var läget med framträdanden inför julen

fortfarande osäkert.

– Våra traditionellt sett knökfulla julkonserter är ju uteslutna. Blir det en filmad konsert istället? Vi får se, men något blir det, berättade Tord Oskarsson, som leder Änglakören i Ucklum i Göteborgs stift.

Kören hade just startat när artikeln skrevs 2016. I höst är det åtta flickor i åldrarna 6–8 år som träffas varje tisdag.

Kören har sjungit i två högmässor. I våras medverkade de på film med en morsdags-sång, så en filmad konsert lär också gå bra.

Två inbjudna var

Änglakören i Husby-Rekarne församling i Strängnäs stift består idag av 18 barn i åldrarna 8–12. Planen inför den temamässan om skapelsen som var körens mål när denna artikel skrevs var att barnen skulle få bjuda in max två personer var. Luciafirandet var däremot helt oklart vid den tidpunkten.

– Luciaföreställningen brukar de göra tillsammans med den yngre Kottekören, men det blir ju alldeles för många åhörare och alldeles för många barn som ska trängas, enligt körledaren Inga-Lill Sjönnby.

– Det känns SÅ tråkigt. Ska vi behöva ställa in?

Kristina Sjöberg, kyrkomusiker i Jörlanda, Göteborgs stift, tyckte 2016 att "Änglakören" var ett rätt mesigt namn som inte passade barnen i hennes kör. Så

I år kan Änglakören i Husby-Rekarne inte fira lucia som andra år. Så här såg luciafirandet ut i fjol.

ett par år senare bytte kören namn och heter numera Näktergalningarna. Förutom mellanrum och handtvätt har fikasystemet förändrats i dessa tider.

– Vi brer mackorna till dem och håller upp saft.

Marita Sköldbberg

Änglakören

Det finns i Svenska kyrkans församlingar minst 16 barnkörer och 1 seniorkör med namnet Änglakören.

I den stora enkätundersökning som Sveriges Kyrkosångsförbund gjorde 2019 svarade 25 körer med namnet Änglakören. Av de två ungdomsköerna tycks en nu vara nedlagd och en ha bytt namn. Av de 22 barnköerna tycks fyra har lagts ner, två bytt namn och två inrapporterade barnkörer visade sig vara en. Minst en Änglakören svarade inte på enkäten.

Det finns körer med namnet Änglakören i åtta stift. Proportionerligt i förhållande till befolkning finns flest Änglakören i Strängnäs stift – fyra stycken.

Ingenting nytt under julafton. men allting har sin tid

1994

"Det blir så bra när alla samarbetar och har denna helhet i tankarna. Präster, musiker, sångare, textläsare, allihop bär ju en viktig del av gudstjänsten. Och när detta fungerar smittas församlingen och ger sin del i form av aktiv närvaro."

Körtjournalens dåvarande redaktör Anki Lindström i sina redaktörsrader efter att från församlingsplats ha upplevt Egil Hovlands då nyskrivna Diakonimässa.

1995

Som material från Sveriges Kyrkosångsförbund till exempel. 1995 lanserades det lilla häftet *Mitt i kören – mitt i kyrkan* som julkapp till hela kören för 20 kr/st. Häftet blev en riktig storsäljare.

Det var en del av ett större projekt där mycket väl genomtänkta och populära koristkurser kom att anordnas över hela landet, kurser som fortfarande finns i ett par delförbunds verksamhet.

Häftet sålde slut och Kyrkosångsförbundet beslutade så småningom att göra ett helt nytt, men med samma syfte. *Sjung i kyrkan – en tongivande liten guide* kunde ges som julkapp första gången 2017, och är nu inne på tredje tryckningen. Häftet kan beställas från bestallning@sjungikyrkan.nu. Det kostar 30 kr/styck och 100 kr för fem.

Kyrkomusikern som blev korsords

FRÅN DÅ TILL NU
30 år
30 ÅR MED KYRKOKÖRJOURNALEN

Mats Åbergs karriär som korsordskonstruktör för Falu-Kuriren är nu längre än hans karriär som organist i Falu Kristine kyrka. Och nu gör han sitt 27:e julkorsord i Kyrkokörjournalen.

Under några år på 1980-talet undervisade Mats Åberg på Musikhögskolan i Göteborg. De långa hemresorna till Falun ägnade han bland annat åt att lösa tågtidningens korsord.

– Jag tänkte att det var så dåligt, det måste gå att göra bättre. Längst bak i tidningen fanns det rutor för luffarschack, och där började jag. Jag har alltid varit road av att leka med ord.

Några år senare, i maj 1991, fick han för första gången ett korsord publicerat, i Falu-Kuriren. Det blev fler korsord lite varstans, bland annat julkorsord i Kyrkokörjournalen från 1994. Mats dristade sig även att skicka ett korsord till Svenska Dagbladet.

– Det är ju Elitserien, de bästa konstruktörerna har alltid varit i Svenska Dagbladet. Svenskans läsare är bildade.

Sedan dess har Mats varit återkommande på Svenskans korsordssidor, numera gör han ungefär ett korsord i veckan där. Hans signatur finns även regelbundet i Hemmets Veckotidning, liksom i Dalatidningarna, där han ser till att få med lokala och aktuella inslag.

– Det är roligt att göra korsord som riktar sig till en viss målgrupp. Då kan man alltid vrida på det så att det vänder sig till dem.

Som till exempel till Kyrjournalens

läsare, där det blir en del musikaliska och kyrkliga anspelningar.

Tredagarskräpp

Mats har precis lagt sista handen vid årets julkorsord till Kyrkokörjournalen när vi pratas vid.

– Det tog tre dagar. Ett korsord av den här storleken gör det. Ett mindre korsord tar mellan en halv och en dag.

Mats löser själv aldrig ett korsord utan att först se efter vem som har gjort.

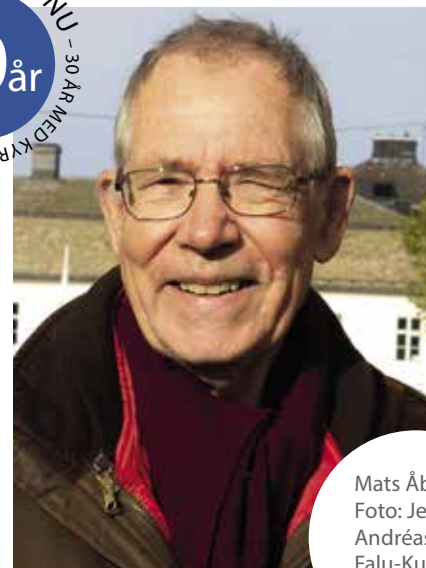
– Man får inte dölja vem man är, det är jätteviktigt att signera ett korsord, det är lika viktigt som att signera en artikel.

För en korsordslösare är konstruktören och svårighetsgraden avgörande, menar han.

– Det är precis som att spela tennis. Det är lika tråkigt att spela mot en som vinner hela tiden som mot en som alltid förlorar. Man måste hitta ett korsord – en motspelare – som är jämspelt. Det är aldrig fel på korsordskonstruktören ...

Innan korsorden tog över ägnade Mats sitt yrkesverksamma liv åt kyrkomusiken. I närmare 30 år var han organist i Falu Kristine kyrka, en tjänst som han avslutade 2003. Deltidstjänsten som orgellärare på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm hade han kvar till 2008. Men korsorden hade tagit över allt mer.

k
o
n
s
t
r
u
k
t
ö
r

Mats Åberg.
Foto: Jenny
Andréasson/
Falu-Kuriren

– Jag har fått en annan större lässkara än som kyrkomusiker. Senast på apoteket sa expediten ”tack för alla korsord”. Jag hade aldrig sett henne tidigare.

Spelar psalmer

Mats har många goda och starka minnen från sin tid som kyrkomusiker, bland annat barnkörarbetets storhetsdagar med många stora körsamlingar och musiken av Carl-Bertil Agnestic, Britt G. Hallqvist och Egil Hovland.

Trots att det är 17 år sedan han lämnade sin tjänst har han inte släppt musiken. Idag spelar han inte längre på konserter, men gärna på gudstjänster och förrättningar.

Pianot trakterar han ofta, gärna tillsammans med sin trio som lite humoristiskt kallar sig Wienerbröderna, eftersom deras specialitet framför allt i början var Wienerklassiker: Haydn, Mozart och Beethoven.

– Senast nu i veckan spelade vi på en eftermiddagsträff i Gagnef. Men våra övningar är egentligen det roligaste. Vi inleder varje rep med wienerbröd och kaffe.

Marita Sköldberg

Noter helt enkelt!

kyrkomusik.se

INTERNATIONELLA SÅNG- OCH MUSIKVECKAN 25 juli-1 augusti 2021

Vi välkomnar duktiga och passionerade amatörer, också yngre.
Sektioner, ledda av professionella musiker: Stor kör, ungdomskör, orkester, träblås, stråkar, storband.

Plats: Geijerskolan, Ransäter

Två konserter i Ransäter och Sunne

Anmälan: fr.o.m. 1 februari 2021 på geijerskolan.se

Kontakt: rebekka.homilius@geijerskolan.se

Julkorsordet 2020

Ett musikaliskt korsångarkorsord konstruerat
av korsordsmakaren och kyrkomusikern
Mats Åberg i Falun.
Foto: Marita Sköldberg

										RASKA FÖTTER SPRINGA TRIPP, TRIPP	BLEV FOPPA FÖR HAKNING	FRAN- CISKUS' STAD	↓	URUPP- FÖRDES MOZARTS DON GIO- VANNI I	↓	SVÄVAR SAKTA I "KUNG LILJE- KON- VALJE"	MINDRE ORGEL- STYCKE SLITER
										→				→		→	
										ÄR ROSEN I JULPSALMEN							
										FRÖKEN MADI- GAN					VAR CHOCKEN SER SIG TURISTEN		
										I STÄLLET FÖR KONTANTER							
LUGN I DANMARK																	
INTE I BÄSTA SKICK RYKA					COUNT VID PIANOT		KAN MAN RÖSTA VIA										
KAN SLUTA SOM TOSCA	EN SLANT I HÄVEN	FRUKT- TRÄD	ÄR OFTA KYRKO- GÅRDS- GÅNGEN	KLARAR MAN INTE AV FLYG-AB	↓	RYMS INTE JUL- ORATORI- ET PÅ	ÖNS- KAR VI NOG O- GJORD	FICK JOSEF OCH MARIA PÅ HÄRBÄRGET	→	ÖVER- ENS- KOM- MELSE	BANDY- KLUBB KUL GRODA	KAN EN OCH EN D LOG DRYF VÅR OKÄ					
TAR ELIN ROMBO HAND OM	→							KOM PÅ SLUTET									
→										LAND- SKAPS- BILD	RÖTT- FÄRG- ÄMNE						
LÅNG- TIDS- UTHYR- NING					↓	ÄR DET OFTAST I KYRK- BÄNKEN		FÖRSÄK- RING TOPP- SKIKT			FOLKE, KOR- MÄSTARE VID KGL. OPERAN		2 I EKSJÖ				
→				DYNA- MIT- GUBBE EPOK					KING'S I CAM- BRIDGE								
KAN INGEN		VÅR EGEN COVID- GURU							SÄGS MED EN SUCK?	HEROIN							
KYRKAN VID STOCK- HOLMS CENT- RAL				↓	HAND ELLER FÅGEL		IVRIG VÄNTAR PÅ DÖDEN?										
		HUND MED PRICK- IG PÅLS															
				MÅNGA PÅ LUCIA- SÅNGEN				HEJDAR KUSEN FETT I BAND									
				FAKTISK OCH KONKRET													
				SÅNA HÄR VI VÄL ALLA?					↓	PULVRI- SERAD MALM	LARS- GUNNAR	KOMMER RONDO- TEMAT					
				TROLIGTVIS								↓					
				SKAGS I SJÖ- VÄDERRAPPORTEN													
JUST VAD WESS- MANS GÖR					↓	DEN VASSA HOS ULF LUNDELL			↓	ÄR PINGST- KYRKAN	TVÅ DRYCK- ER	↓	KAN SES PÅ EST- LANDS KARTA	LÄNGRE RUNT ÖL- MAGEN			
GÅR DE FLESTA JUL- SÅNGER I				MOSE- BROR ETT I PARIS				KOMMER SIST I MÅL KLUBB									
						"KÄNN INGEN..." (JOH 14)		HIND- RAD AV KÄRAN- TÄNEN?					ORNITO- LOGISK FÄRG- KLICK				
→				→				→		→							

Skicka in lösningen **senast 11 januari till Körtjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta. Märk kuvertet "Julkorsord".**

Två vinnare får var sitt exemplar av boken *Vi älskar att sjunga!*

En inventering av Svenska kyrkans körliv. Lösningen presenteras i nästa Kyrkokörtjournalen som utkommer 2 februari.

Namn .....

Adress .....

Postnummer och ort .....

↓	REALE-PRONO-MEN	JAGAR STORMEN VÅRA ÅR HOS KARLFELDT	ÄR ALLT KÖTT I SOMMAR-PSALMEN	GRÄVS NER PÅ KYRKO-GÅRDEN	HAR SVÅRT ATT SJUNGA "MINNE-MANNE-MÄNNE"	SÅ KAN MAN LE	SÄCKEN FULL?	MÅDDE MAGNUS UGGLA	"TREBENT" DURTONART	HAN DIKTADE OM FÄNRIK STÅL	HAR SOPRA-NERNA OFTA BAKOM RYGGEN	DANSA-DE FRITJOF OCH CARMEN-CITA	FULLT PÅ EN ROCK-KONSERT
			→			LIGGER ALEPPO I ATT FAL-LA PÅ				↓		KÄNNES I SKO-MAKE-RIET	
			TOTAL ÖVER-BLICK	→			↳		HAR SKO HOS SKO-MAKAREN				
			↓	I EN ISLAMISK SEKT NYLLE	→		CLOWNENS RÖDA C S LEWIS LAND						STÅR FÖR SPANIEN
	TOMTE-DRYCK RÅM		↓	ÄR MÅL-TIDER EFTERÅT	→				SUGER SIG FAST	VÄRM-LANDS-ORT			↓
				↓	VÅTT MÅTT	DON FÖR ISIGA BIL-RUTOR	ÄR INTE SOM FOLK	GICK TITANIC PÅ	→	↳			GOD JUL!
GOLFARE PERMÄTO-TA LÄNGE ANDE VÄN								↓		BIBELNS LILJE-DAL		BLEV MÅNGA I KNUTBY	MA
					→					→		→	
					DUNDRE	HU-VUD-STAD I JE-MEN	↳			TIDIGT DEN 25/12			
					↓		FRYS-HUS			HÄLL-REGNAR			
					↓				HÄLS-NING FRÅN STIAN	→			STARKT FÖR EN MUSIKER
					↓	DET KAN GÖRA ATT VASALOPPET BLIR INSTÄLLT	MARI-ANNE, SCEN-VETERAN	↓	PRESI-DENT (-FILM)	V E R S			
SKA HÖRAS ÖVER MÄNGDEN	KAN VINET VARA	GÖR INTE LATMASKEN SKYNDASIG	↓			SÅ ÄR KANTA-RELLER ALLRA GODAST	TÄNJR INLEDER NT	↓		↓	SOM-LIGA KALLAS RARA	↓	KAN MÅN I KVI-BILLE
→			↓	→	ISÄLV	→	↳					↳	
	↓	TRIST ATT FÅ UNDER "STILLA NATT"								UTAN DRÖJS-MÅL PÅ		BRA ATT KUNNA SIN STÄMMA	SÖRJR SIN AENEAS
HÄST-ELLER VÄTTEN-SPORT		FÖRSÖ-KER MED-LAREN	↓	RÖR (-KIKARE)	GUMMI-ÄMNE FRÅN TRÄDET BATATA	INTRÄF-FADE	IBLAND I TUSEN-TAL		SKÖNT, ATT HA I KUPÉN OCH BILSITSEN	↳			
MÄSS-SKRUD, MITRA O. KORS						↳			KOMMER EN FÖR-KYLNING ALLTID I SKADA				
FINNS AV LUST-TYP	MYTO-LO-GINS YMER	TAR OFTA ANDRA-STÄMMAN		POPULÄR MEN DYR ELBIL	↳	ÄR JU ANDRA-BASEN	LYCKO-LAND	VAR TJOCK-ÄRE FÖRR LAVIN		HEYER-DAHLS STOLTA BYGGE		MEDDE-LANDE FRÅN ÅNG-BÅTEN	OPERA-OCH STU-DENT-STA-D
SÄGS LAGOM VARA	→				MÄTTE POLHEM I GÖR EN VÄGG OFTA				GLORIA SCOTT JOPLINS MUSIK			SCEN	
			BESEG-RADE						SÄGER MÅNGA I STÄLLET FÖR GUD	→			
							↓			GAMLA DANS-PALAT-SET			
			VIOLIN-BYGGÅ-RE FRÅN CREMONA				↓	"SPIK I FOTEN"	→	→	↳		?

Svår situation för utlandsförsamlingar

Det har varit ett tufft år för Svenska kyrkan i utlandet. Coronapandemin har gjort det svårt att bedriva verksamhet och arrangera julbasar, en för de flesta församlingar mycket viktig inkomstkälla. Dessutom har tjänster dragits in från Sverige.

Under hela 2019 hade Kyrkokörjournalen ett tema om Svenska kyrkan i utlandet i allmänhet och körverksamheten där i synnerhet. De 22 församlingar som Kyrkokörjournalen var i kontakt med i slutet av oktober hade alla körverksamhet i fjol. I höst har tio av dem inte haft någon kör igång.

För få svenska turister var skälet på Teneriffa och Cypren. Från Melbourne och Rom kom svaren att det inte var tillåtet och i Södra Thailand har den svenska personalen inte kunnat komma på plats. Sångarna i Florida ses via zoom en gång i månaden, men utan att sjunga.

I elva av församlingarna var dock körverksamheten mer eller mindre i gång i oktober, även om flera då befarade att nya restriktioner skulle ändra på detta.

I Hamburg övade vuxenkören via Skype. På Gran Canaria och i Berlin har körövningar varit utomhus.

– Både kyrkokör och barnkörer har övat utomhus i vår park sen i september. När det blev mörkt och lite regn var vi under tält och kreativa kyrkokörsångare köpte in pannlampor, berättar Sofia Falk, sedan september i år kyrkomusiker i Svenska kyrkan i Berlin.

Flera av de äldre i kyrkokören har tagit paus så kören har decimerats till ett tiotal per övning. De ungdomar som bildar luciakör under hösten hann öva inne i kyrkan med två meters avstånd några gånger innan nya restriktioner kom i början på november. Sedan dess har församlingen bara gudstjänster och – åtminstone i början av november – barnkörövningar.

– Vi satsar på att ha alla gudstjänster utomhus hela vintern, säger Sofia Falk.

Nya nedstängningar

Nästan alla församlingar firade gudstjänster i oktober, några utomhus som i Berlin,

”När det blev mörkt och lite regn var vi under tält och kreativa kyrkokörsångare köpte in pannlampor.”

Sofia Falk, Berlin

Svenska kyrkan i Berlin tänker fortsätta med utomhusgudstjänster hela vintern. Här en solig söndag i november. Foto: Sofia Falk

de flesta på plats i kyrkan med avstånd, begränsat antal och på vissa håll med munskydd. Men nya restriktioner kvävde åter gudstjänstlivet i slutet av oktober-början på november. Sex församlingar uppgav att de också sände gudstjänster digitalt, två att det enbart var digitalt.

– I våras stängde vi ner allt, då var det bara en massa filmer på Facebook, berättar Nina Norrman, kantor i Svenska kyrkan i Norge. Vi har fått stor spridning och uppskattning, och vi har fortsatt med det, parallellt med gudstjänst i kyrkan. Vi ser att vi når hela Norge.

Nya restriktioner som kom i början av november tvingade åter församlingen till enbart nätgudstjänster. All verksamhet lades på is i minst två veckor. De norska musikorganisationerna gick genast ut och uppmanade körer i kommuner med smitta att delta i ”dugnaden” och göra uppehåll med all fysisk körverksamhet i två veckor.

– Dugnad är ett begrepp som alla stäl-

- 1 Norge (Oslo)
- 2 Bryssel
- 3 Hamburg
- 4 Berlin
- 5 Frankfurt av Main
- 6 Lausanne
- 7 Teneriffa
- 8 Gran Canaria
- 9 Rom
- 10 Ayia Napa, Cypren
- 11 Södra Thailand
- 12 Melbourne
- 13 Florida
- 14 New York

I artikeln nämns Svenska kyrkans församlingar på de markerade orterna.

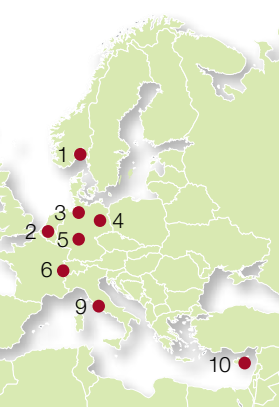
ler upp på här, berättar Nina Norrman, som anser att det kommit bra riktlinjer från Norges kristna råd och från körförbunden.

Hon tycker samtidigt att det har varit svårt att hänga med i ständigt förändrade riktlinjer i olika delar av landet. Körverksamheten hade dock dittills varit igång i Margaretakyrkan i Oslo under hösten, med begränsningar om avstånd etc.

Två gånger har Nina lyckats besöka församlingens ”satelliter” i Stavanger och Bergen. I november fick resan ställas in på två dagars varsel, då de nya restriktionerna avrådde från alla resor.

I Svenska kyrkan i Norge sker resorna från Oslo till Stavanger och Bergen normalt med flyg och buss. I höst har två resor gjorts med bil, och i oktober var det redan snö på Hardangervidda. Nu är det resstopp igen.

Foto: Nina Norrman

Allsång på julbasaren i Lausanne förra året. I år blir det ingen julbasar alls. Foto: Marcus Heutmann

Svenska kyrkan i Frankfurt am Main är en av många SKUT-församlingar som har bytt den fysiska julbasaren mot en digital. Bilden är en skärmdump från webbshopen.

En bråkdel av intäkterna

I de flesta utlandsförsamlingar äger årets två största happenings rum i november-december: julbasaren och lucia. I år blir ingenting som det brukar. Några församlingar har helt ställt in sin julbasar i år, andra planerade fortfarande i början av november för en fysisk basar, men utspridd över många fler dagar än i vanliga fall.

De flesta församlingar riktade dock in sig på ett annat sätt att sälja julbasarvaror. Beställning via en webbshop och upphämtning i kyrkan var det vanligaste. Andra tänkte sig att besökarna skulle förboka en tid.

– Vi får in beställningar, men vi kommer bara omsätta en bråkdel av det vi omsätter med vår vanliga julbasar, säger Louise Månsson, kommunikationsansvarig i Svenska kyrkan i Frankfurt am Main.

– Men om vi lyckas nå ut till några av våra vanliga besökare, se till att svenska produkter kan finnas på julborden och hjälpa till att ha litet normalitet i ett år som detta, har vi uppfyllt vårt mål.

Få luciafiranden

De flesta församlingarna hade i slutet av oktober fortfarande inte bestämt om eller hur luciafirandet skulle genomföras. Församlingen i New York var den enda som då hade bestämt sig för enbart en digital sändning. Utomhus, inhyrda större kyrkor, kortare program och färre sångare fanns bland tankarna kring ett möjligt luciafirande. Sannolikt grusas dock de flesta planer till slut.

En handfull församlingar hade bestämt

att det inte blir något luciafirande i år. En av dem är Svenska kyrkan i Lausanne-Genève-Bern.

– Vi brukar ha en stor luciagudstjänst i Genève tillsammans med Norska sjömanskyrkan, men det stora kapell vi brukar vara i är stängt, så det gick inte ens innan de senaste direktiven tillkom, berättar Annasara Raab, som leder Svenska kyrkans kör i Lausanne.

En kör som inte har träffats sedan 9 mars. Under våren var det inte tillåtet att träffas, i början av hösten var det för få som ville vara med och i slutet av oktober blev det förbjudet att sjunga tillsammans.

– Vi var en trio som sjöng på en gudstjänst i oktober. Nu får vi inte vara mer än fem personer på samma ställe samtidigt, så nu har vi inga gudstjänster heller.

De olika reglerna i Schweiz 26 olika kantonen gör det svårt att hålla koll på vad som gäller, menar Annasara Raab, som mest håller sig hemma.

Osäker framtid

Årets julbasar i Lausanne är helt inställd, endast begränsad försäljning på expeditionstid kan genomföras, med ungefär halverade årsintäkter som följd enligt Annasara Raab. Svenska kyrkans kyrkostyrelses beslut om att de två svenska församlingarna i Schweiz ska läggas samman har skapat ytterligare osäkerhet i församlingen.

– Vi vet inte hur länge församlingen finns kvar, om den kommer finnas kvar. Tidsramarna har förskjutits flera gånger.

Det pågår fler strukturförändringar inom Svenska kyrkan i utlandet. Det är ett av skälen till att åtta av de 22 utlandsförsamlingar som Kyrkokörjournalen var i kontakt med i oktober har fått minskade personalresurser det senaste året.

I fem fall har musikertjänster minskats. I Bryssel och Cypern har det även skurits ner på annan personal och i tre andra har det minskats ner enbart på andra tjänster. I några fall har Svenska kyrkan i utlandet tagit bort utsända tjänster, i andra fall handlar det till exempel om lokalt säsongsanställda, som i år inte får något arbete.

Framtiden för Svenska kyrkans församlingar i utlandet är minst sagt osäker.

Marita Sköldberg

Intressant information bland många siffror

I början på november kom boken *Vi älskar att sjunga!*. Den är resultatet av den omfattande inventering av Svenska kyrkans körliv som Sveriges Kyrkosångsförbund har gjort under 2019–2020. Kyrkokörjournalen bad kulturjournalisten Sofia Lilly Jönsson att recensera boken.

97 procent av församlingarna i Svenska kyrkan har minst en kör. Sammanlagt rör det sig om nära 90 000 sångare, utan konkurrens den största gruppen ideellt engagerade i församlingarna.

Det är imponerande uppgifter även för den som hade en aning förut. Resultatet kommer av en inventering genomförd av Marita Sköldberg och Ragnar Håkanson på uppdrag av Sveriges Kyrkosångsförbund. Varje år samlar Kyrkokansliet i Uppsala statistik över antal körer och sångare, men denna undersökning ställer fler frågor till sångare, körledare, och församlingarnas präster.

Alltsammans presenteras nu i boken *Vi älskar att sjunga! En inventering av Svenska kyrkans körliv* i nio kapitel om körerna och körsångarna, om det praktiska arbetet och körens organisation, om relationerna till prästen och församlingens uppdrag, med mera. Varje kapitel avslutas med korta punkter till vidare samtal och möjlig forskning, samt författarnas reflektioner.

Denna korta recension tillåter inte att gå in på alla aspekter men jag är säker på att många körledare kommer att läsa boken själva med intresse, och förhoppningsvis också många präster, biskopar och förtroendevalda.

Statistik utan stilistik

År 1298 finns den första noteringen om körsång i kyrkan inskriven i Uppsala domkyrkas korstadsdag. Det körliv som finns idag kommer dock med det borgerliga samhällets föreningsvåg, påpekar författarna. Vid sekelskiftet 1900 fanns körer på många håll i samhället, i arbetarföreningar, partier, nykterhetsloger. De flesta körer som startades då var självständiga föreningar, också i Svenska kyrkan. Under 1900-talet levde körlivet kvar i försam-

”Men intressant information tränger fram mellan raderna.”

lingarna med sina alltmer utbildade kyrkomusiker.

Undersökningen redovisar enkätsvar. Det är tålmodsprövande att läsa statistik även i löpande text. ”Fler än”, ”en högre andel” är ett innehåll som inte tillåter någon stilistik av den högre skolan. Om detta roliga, vackra ämne lovar boktiteln mer än texten kan uppfylla.

Men intressant information tränger fram mellan raderna. Att kören är många saker när man bryter ner arbetet i praktiken blir tydligt. Körledare berättar om den speciella men vanliga situationen att ungdomar har trassliga hemförhållanden, och att barn kan känna oro över skolans plikter. I vuxenkörerna sjunger korister med föräldraskap och försörjningsansvar att hantera. Pensionerade sångare har i sin tur sina specifika förutsättningar.

Försiktig kritik

Ibland skymtar i rapporten en försiktig kritik, som när författarna påtalar Kyrkoordningens frapperande brist på skrivningar om musiken (å andra sidan kan man fråga om inte det delvis är en väl-signelse?). Författarna antyder också att det minskande antalet körer, framför allt ungdomskörer, delvis kan bero på de nybildade storpastoraten, men gräver inte vidare i det.

Här, och på några andra ställen i boken, vill man se döda siffror väckta till levande diskussion. Betydelsen av inventeringen hänger ju på om någon vill plocka upp de frågor som svaren frilägger.

Som det eviga knorret mellan kyrkomusiker och präster, som alla som rör sig i kyrkan har hört historier om. I intervjuerna beskriver både präster och körsångare att kören ibland uppfattas som någonting utanför församlingen, en ”kyrka i kyrkan”. Det finns en osäkerhet om kyrkans uppgift och trons plats i kören. Prästerna har ofta mycket litet med

körerna att göra, ibland sägs inte mer än ett hej innan högmässan. Det behöver inte vara arrogans. Prästerna uttrycker att det är känsligt att närma sig kyrkomusikernas domäner.

Behov av kunskap

Kanske finns en övertro på pratet som metod, och den reflektionen görs också i boken. I det praktiska arbetet uppstår dock behov av teologisk kunskap, som när sångtexter ska förklaras också för vuxna sångare. En annan intressant sak som avslöjas är att kören ofta inte har lagt så mycket tid på psalmer och liturgisk sång som prästerna tror att de har: ”Församlingssången prioriteras ofta bort i körernas repetitionsarbete”.

Min tanke går till alla de stackars präster jag hört kraxa sig igenom liturgin – finns inte här ett lysande tillfälle för gemensamma repetitioner?

Möjligheter till möten finns där behoven uppstår, i genuint gemensamma syften mellan präster och körer. Ingen människa behöver några samtal om tro där de inte passar eller behövs. Men om kristen tro är relevant, och om sången är ett angeläget kulturuttryck, visar inventeringen *Vi älskar att sjunga!* på ett överlappande område i församlingsarbetet där pusselbitarna redan finns och bara behöver klickas ihop.

Sofia Lilly Jönsson

Tävling – gissa året!

Mycket har hänt under de 30 år som Kyrkokörjournalen har funnits, smått och stort. Men vad skedde när?

Nu är det dags att gissa på ännu ett årtal.

Svaret i förra numrets Gissa året – 2010

Detta år fyllde Kyrkokörjournalen 20 år och firade med en musikpresent till tidningens läsare, nyskrivna Kom, sommarljus av Lars Åberg med text av Åsa Hagberg.

Vinnare blev *Anette Gustafsson i Ringarum* som får sin vinst på posten. Grattis!

Vilket år hände följande?

- ➔ John Rutter deltog i Sveriges Kyrkosångsförbunds Vintermöte.
- ➔ Strängnäs stifts gospelkör med cirka 100 sångare, turnerade under namnet Worship the Lord.
- ➔ SKsf lät sångsugna kyrkomusiker testa på kommande riksfestrepertoar under ett seminarium under det andra svenska kyrkomusiksymposiet.
- ➔ Anna J Evertsson valdes till ordförande för Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv, LPS, en post som hon fortfarande innehar.
- ➔ Sensus studieförbund bildas.
- ➔ Den första nordiska kyrkosångsfesten arrangeras, i Karlstad.

sensus

Välj vinst!

Skriv det årtal då du tror att ovanstående saker ägde rum på ett vykort och skicka det tillsammans med ditt namn, adress och din önskevinst (ett av tre alternativ nedan) till Kyrkokörjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta eller i mejl till kj@sjungikyrkan.nu senast 11 januari.

Välj mellan följande vinster:

- ➔ Boken *Vi älskar att sjunga!* En inventering av Svenska kyrkans körliv (värde 230 kr)
- ➔ Helårsprenumeration på Kyrkokörjournalen (värde 170 kr)
- ➔ Berlock med g-klav (värde 120 kr)

Penna, reflex och körmärke ingår också i vinstpaketet.

I covid 19-tider – så gör vi ...

Kyrkokörjournalen bad några körledare att berätta om hur de bedriver sin verksamhet. Texterna skrevs i slutet av oktober–början av november.

Motala: Klangen får mogna

Efter sommaruppehållet fick Motala kyrkas alla körer äntligen samlas igen! Barnkörerna höll igång även i våras, med körövningar och mindre enstaka uppsjunga, men nu var det även vuxenkörens tur.

Med noggranna förberedelser av utställda stolar med namnappar och personliga nothögar, handsprit både här och där, byte av övningslokal från församlingshemmet till Motala kyrka, inköp av smidiga notbelysningar, förkortning av repetitionstid samt halvering av antal sångare, har det känts tryggt att trots allt få sjunga tillsammans.

I Motettkören valde jag att passa på att öva in lite ny repertoar, så att man inte alltför mycket skulle sakna den klang vi brukar ha. Dessutom har vi haft olika upplägg med att ibland öva damer och herrar var för sig, ibland sopran/tenor respektive alt/bas, för att kunna lyssna och lära av varandra på nya sätt. Tänk sedan när vi får sätta ihop kören till en helkör igen – då har förhoppningsvis klangen mognat oerhört!

Hittills har uppslutningen till körövningarna varit fantastiskt bra, vilket förmodligen beror på att längtan efter körsång är så stor. Nu är vi dock satta i strängare restriktioner här i Östergötland, så nu är vi ”på paus” igen, men vi hoppas att få sjunga någonting i advent och jul, med både vuxna och barn!

Annelie Eriksson
organist i Motala församling

Herrövning med
Motettkören i Motala.
Foto: Annelie Eriksson

Össeby: Spridda i kyrkan

I februari var vi 32 personer som gjorde Schubert Gdur-mässa. Vi skulle gjort Vivaldis Gloria i april, men så kraschade allt.

Vi tog upp körsången i maj, utomhus. Kul, men jobbigt att sjunga. Två allsångskonserter hade vi i somras på parkeringen vid kyrkan, drive in-, med fikakorg, jättekul! Det gör vi nog om, även utan corona.

Vi har sedan övat varje vecka sedan september, i kyrkan, utspritt, med stora avstånd. Vi är cirka 22–25 aktiva i höst, några väljer att avstå helt.

Det var väldigt svårt de tre-fyra första veckorna, framför allt med synkning av tempo, text och så vidare. Vi har fått börja med lättare (och långsammare) repertoar. Men vi håller på att lära oss att både lyssna och titta ”på avstånd”, det går bättre och bättre. Alla lär sig faktiskt nya saker.

Össeby Kyrkokör sjöng
på tacksägelsedagen i
Össeby-Garns kyrka.
Foto: Anders Österberg

Vi sjöng upp i en av våra kyrkor på tacksägelsedagen, utspritt, sju sångare på läktaren, fem på golvet nedanför längst bak, och fem i koret.

Jag satt bakom och komnade från pianot i koret. Alla sjöng ”på öronen och varandras läppar”, inte på min dirigering. Kammarmusikalisk seger!

Jag tror att det är jätteviktigt att vi håller i/upp våra körgrupper, för den mentala hälsans skull.

Det är lika viktigt för oss som fotbollen för andra!

Inger N. Dahlkvist
organist i Össeby församling.

Näsby-Fellingsbro: Halva kören i taget

I Näsby Fellingsbro församling valde vi i våras, i och med att skolorna fortsatte ha öppet, att fortsätta med vår barnverksamhet, däribland körerna, fast med noggrannare handhygien och utan rörelsemoment i sångerna som innebär kroppskontakt.

Pajala: En kör delas in i tre

Vi ställde aldrig in våra körverksamheter i Pajala församling. Vår biskop i Luleå stift, Åsa Nyström, gick tidigt ut och uppmanade oss att så långt det är möjligt fortsätta med vår verksamhet men under corona-säkra former.

Vi ställde oss frågan "Vad kan vi göra?" istället för "Vad kan vi inte göra"? Ett arbetsätt som inger hopp!

Pajala kyrkokör består av 37 medlemmar. I dagsläget är kören delad i tre

grupper. Två 70+körer som övar i två olika kyrkor. 70- övar i Pajala kyrka.

Vi övar endast en timme. Istället för fyra julkonserter planerar vi nu för sex eller sju julkonserter där respektive körgrupp har ansvar för olika orter i vår vidsträckta församling.

Redan före pandemin hade vi ett projekt på gång med musikerna Rainer Lind & Jerry Winblad von Walther: Psalm & visa för alla. Rainers egna arrangemang av kända och okända psalmer passade oss alldeles utmärkt då de flesta arrangemang var skriva på ett sätt som inte är så låsta till klassiska SATB-uppsättningar. Arrangemangen bygger på att olika grupper sjunger några stämmor till psalmerna.

I oktober anordnade vi två övningsdagar, en i Täreändö för 70+körerna och

Pajala kyrka förra vintern.
Foto: Karin Andersson

en i Pajala för 70- och Korpilombolo ungdomskör. Varje övningsdag avslutades med en musikgudstjänst som var mycket välbesökt och uppskattad. Församlingsborna inbjöds att delta i sången.

Karin Andersson
körledare i Pajala församling

Körmedlemmar från 70+kören om sina upplevelser av körsång i coronatid:

Alla måste bli säkra

Strålade idé att starta en 70+kör i Täreändö (den jag i nuläget har närmast till), respekterande Folkhälsomyndighetens riskgruppsbedömning, så att vi sångglada korister i mogen ålder fick och har möjlighet att fortsätta med vår körsång. Sången ger oss så mycket glädje, hälsosam hjärngympa med spännande arrangemang, och värdefull gemenskap. Körsång = trevligt lagarbete.

En effekt nu, när vi inte får vara närmare varandra än två meter, är att alla måste vara eller bli helt säkra på sin stämma. Det är ju inte alldeles lätt att lyssna in grannen och få hjälp den vägen.

Det är viktigt att få träffa andra människor, om det bara är möjligt. Vi ser alltid fram emot övningar och framföranden och försöker minimera smittorisker. Med ett fysisk-distans-tillsammans hoppas vi kunna ta oss väl igenom pandemin.

Astrid Astermo, Junosuando

Bidrar till att vi härdar ut

När det gick upp för oss att vi som var över 70 år skulle hålla oss hemma och undvika kontakter i möjligaste mån, var det med sorg som vi insåg att detta även skulle inbegripa körövningarna varje

onsdag kväll, övningar som alltid var så inspirerande och gav oss så mycket glädje. Därför var det med tacksamhet som vi mottog vår körledare Karin Anderssons erbjudande att komma till Täreändö och sjunga med oss som är över 70 år.

Vi träffades på onsdagar mitt på dagen, övade i en timme och deltog sedan i lunchmusik i Täreändö kyrka. Vi var i allmänhet fyra personer som deltog i övningarna och vi stod på behörigt avstånd från varandra, spritade våra händer och njöt av att få sjunga och umgås med varandra. Efteråt satt vi tillsammans över en kopp kaffe och pratade om sådant som berörde oss på olika sätt. Dessa stunder gjorde att vi hela tiden hade något att se fram emot och bidrog till att vi härdade ut i dessa pandemitider.

Nu i höst har vi fortsatt att sjunga tillsammans och kören har nu vuxit till sju personer. Karin har dessutom dragit igång ännu en 70+kör i Pajala och vi har alla fått möjligheten att delta i en körhelg och framträda tillsammans med proffsmusiker vid en musikgudstjänst.

Jag vill rikta ett stort tack till vår körledare, Karin Andersson, för att hon insett vikten av att få komma ut, träffas och ägna sig åt verksamhet som skapar glädje både åt oss själva och åt andra.

Elisabet Perttu, Täreändö

I och med höstterminens start har vi återupptagit vuxenkörverksamheten – Kyrkokören, Gospelkören och Prova på-kören – som sattes på paus under våren. Vi beslöt att dela våra körer i halvor och utfallet av detta har blivit att vi repar i grupper som varierar i storlek, från tre till sju personer.

Repen har flyttats från församlingshemmen in i kyrkorna, där möjligheten att hålla avstånd är god, och vi mäter så att det är minst 200 cm mellan varje stol. Första gruppen repeterar i en timme, sen

är det en lucka (15 minuter i lilla Näsby kyrka, 30 minuter i stora Fellingsbro) under vilken portarna till kyrkan ställs på vid gavel, så den vädras ur. Därefter kommer grupp nummer två.

Inga papper eller pennor får skickas mellan koristerna och ny repertoar läggs körledaren – med tvättade händer – i förväg ut på deras stolar innan repets start. Den som har symptom måste stanna hemma, vilket tyvärr även gäller dem som befinner sig i riskgrupp.

De olika körhalvorna får sjunga i var-

sina gudstjänster eftersom avståndsrekommendationerna för sångare gör att vi inte kan ha för många samtidigt i koret, och de får ju heller inte komma för nära församlingen.

Det är omständligt med dessa rutiner och koristerna måste kämpa extra hårt när vi är så få i varje stämma, men vi är innerligt glada och tacksamma att vi trots allt kan samlas och sjunga i dessa tider!

Niklas Lindström,
församlingsmusiker
i Näsby Fellingsbro församling

Stipendium till körverk om psykisk ohälsa

Kompositören Henrik Dahlgren har fått Svenska kyrkans kulturstipendium 2020 för körverket I am, I am, I am. Verkets tema är psykisk ohälsa bland unga och Dahlgren ska utnyttja kyrkorummets särskilda klang. I am, I am, I am skrivs för manskören Svanholm Singers under ledning av Sofia Söderberg.

De övriga kulturstipendierna tilldelas Marcus Carlsson (film), Joel Danielsson (bildkonst), Ylva Ceder (bildkonst), PotatoPotato (scenkonst) och Mara Lee (litte-

ratur). De sex projekten delar på stipendiesumman 500 000 kronor.

Totalt inkom i år 677 ansökningar, i jämförelse med ett medeltal på 450 tidigare år.

– Det är svårt att göra annan tolkning än att det hänger samman med coronapandemin och det vakuum som mycket av kulturlivet befunnit sig i sedan i mars, säger Charlotte Wells, handläggare för kulturfrågor på Svenska kyrkans nationella kansli i Uppsala.

Körförbundet gör körkalender

På Sveriges Körförbunds hemsida och Facebook presenteras en julkalender som speglar Sveriges rika körliv. En kör döljer sig bakom varje lucka. De olika luckornas innehåll kan vara bilder, ljudklipp, filmer och korta skrivna hälsningar.

Konsert på Svenska kyrkans kanal

Den psalmsångskonsert på första advent från Stadskyrkan i Umeå som Sveriges Kyrkosångsförbund tog initiativ till blev ett samarbete med Svenska kyrkans kultursatsning 2020. Konserten som spelades in och sändes digitalt från Umeå finns fortfarande att se på Svenska kyrkans

Youtube-kanal. Även Luleå stifts södra kyrkosångsförbund var medarrangör.

Svenska kyrkans kultursatsning 2020 innehåller en rad olika konserter, filmer och inspelade samtal och nås via svenska-kyrkan.se/kultur-och-kulturarv.

SKSf:s förbundsdirigent Jonas Östlund dirigerade konserten från Umeå.

Hemorgel med 37 stämmor

Johannus Studio P-350

Pris: 109 000 kr

Boka tid för
provspelning!
anders@
manual-pedal.se

Digitalorglar för kyrkan,
kapellet och musikrummet

Manual och Pedal AB

070-685 80 37

www.manual-pedal.se

Anti-Aging för rösten – unna dig en julklapp!

Exklusiv kurs i metoden som hjälper till att hålla rösten fräsch, vital och elastisk hela livet.

Kursen hålls på distans, och kompletteras med förinspelat material, samt individuell coachning om så önskas. **Nästa kursstart i slutet av januari.**

Läs mer här: www.sensus.se/antiagingonline

CORONA-SKÄRMEN

– en praktisk virusbarriär i kontakten mellan människor

Corona-skärmen är fristående, transparent sköld som kan justeras till höjd och vinkel för att skapa en virus-barriär mellan människor. Den lätta konstruktionen gör den enkel att använda.

Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

Varsågod: _____

Noter i varje jubileumsnummer

FRÅN DÅ TILL NU
30 år
30 ÅR MED KYRKOÖRJOURNALEN

Under Kyrkokörjournalens 30 år har en stor mängd noter spridits till läsekretsens. I varje nummer under jubileumsåret 2020 publiceras en not som någon gång funnits med i tidningen.

Agnus Dei – Kärlekens väg publicerades första gången i nummer 3/1999. Upphovsmannen Alf Bengtssons idé är att försångare sjunger varje rad först, därefter sjunger hela församlingen.

Agnus Dei - Kärlekens väg

Text: Lena Sjöstrand
Musik: Alf Bengtsson

The musical score is written for a choir and piano. It consists of five systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is D major (two sharps) and the time signature is 4/4. The lyrics are in Swedish and are repeated in each system.

Kär - le - kens väg, du vand - rar den med oss.

Kär - le - kens väg vi vand - rar den med dig.

Kär - le - kens bröd, kär - le - kensbröd vi de - lar med var - ann.

Kär - le - kens väg, du vand - rar den med oss.

Kär - le - kens väg vi vand - rar den med dig.

Uppsala stifts kyrkosångsförbund

Mars Årsmöte. Datum och plats meddelas senare
Hösten: Koristkurs, kördag för vuxna samt ungdomskörhelg
Info: Ylva Dahlin,
ylva.dahlin58@gmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Linköpings stifts kyrkosångsförbund

29 maj Stiftsfest med barnkördag
Info: Karin Wall-Källming,
karin.wallkallming@svenskakyrkan.se
linkoping.sjungikyrkan.nu

Skara stifts kyrkosångsförbund

Info: Gunilla Jacobsson,
Gunilla.Jacobsson@slu.se
skara.sjungikyrkan.nu, facebook.com/
SkaraStiftsKyrkosangsforbund

Sjuhäradsbygdens kyrkosångsförbund

Info: Peter Bengtsson,
peter.bengtsson@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan-7h.nu

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund

22–23 maj Barnkörläger på stiftsgården Stjärnholm
Uppskjutet: Körutbyte med Strängnäs stifts vänstift i Tanzania 2021–2022
Info: Lisbeth Strand Järpehag,
lisbeth.strand.jarpehag@svenskakyrkan.se
ordf Magdalena Öhring,
magdalena.ohrling@svenskakyrkan.se

Västerås stifts kyrkosångsförbund

Flyttas: 30–31 jan Jubilate i Sala med Bachs Magnificat. Genomförs i början av 2022.
12–14 feb Flickkörhelg i Sala, tjejer 13–20 år
17 april Jubileumsdag – Ung kyrkomusik 70 år, Rättviks kyrka och Stiftsgården, tjejer och killar 6–13 år
24 april Anti-aging-dag, Leksands kyrka, vuxenkörsångare
Maj/juni Resa med flickkör, tjejer 13–20 år
23–25 aug Kyrkomusiker dagar, Stiftsgården i Rättvik, stiftets kyrkomusiker
Info Ung kyrkomusik: Anna Kjellin,
anna.kjellin@svenskakyrkan.se,
övrigt: Ulrika Jonsson,
ulrika.jonsson@svenskakyrkan.se
www.sensus.se/vasterasstift
vasteras.sjungikyrkan.nu

Växjö stifts kyrkosångsförbund

Info: Inga-Lill Gustafsson,
inga-lill.gustafsson@svenskakyrkan.se
vaxjo.sjungikyrkan.nu
facebook.com/vaxjoks

Kyrkosångsförbundet i Lunds stift

Info: Irene Jönsson,
irene8jonsson@gmail.com
lund.sjungikyrkan.nu

Hallands kyrkosångsförbund

24 april Kördag med ombudsmöte
Info: Birgitta Eliasson,
birgitta.eliasson@svenskakyrkan.se
halland.sjungikyrkan.nu

Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund

Info: Gun-Britt Marcusson,
gunbrittmarcusson@hotmail.com
goteborgnorra.sjungikyrkan.nu

Karlstads stifts kyrkosångsförbund

Info: Marianne Gustavsson,
tanthewig@hotmail.com
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västernorrlands kyrkosångsförbund

Projekt Haydns Skapelsen:
15 maj Sundsvall
16 maj Kramfors
Info: Anna Larsson,
Anna.l.larsson@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Kyrkosångsförbundet Jämtland/Härjedalen

Info: Ingrid Löfgren,
ingrid.lofgren@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Luleå stifts södra kyrkosångsförbund

24 april Övningsdag inför sommarens kördag samt årsmöte
19 juni Kördag i Umeå
24–25 sep Barnkörläger i Munkviken
Info: Ewa Miller,
ewa.maria.miller@gmail.com
luleasodra.sjungikyrkan.nu

Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

2–3 okt Kyrkosångshögtid och årsmöte
Info: ordf Siv Larsson,
sivlarsson66@gmail.com
facebook.com/sjungmedlunk

Gotlands Körförbund

Info: Annabritta von Schulman,
annabritta@clemenshotell.se
gotlandskorforbund.se

Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Info: Erika Alfredson Bohlin,
erika.bohlin@svenskakyrkan.se
stockholm.sjungikyrkan.nu
facebook.com - Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Svenska kyrkans gosskör förenings

Info: Margareta Raab,
styrelsen@goskor.se
goskor.se
facebook.com/
svenskakyrkansgosskorforening

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

Info: Mattias Lindström,
mattias@lindstrom.be
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Svenska Schützsällskapet

Info: Ann-Cristine Lundquist,
anncristine.lundquist@gmail.com
svenskaschuetz.se

Psalto – Kristna Dansgemenskapen i Sverige

Info: Gunnel-Maria Palmqvist,
gunnelmaripalmqvist@gmail.com
psalto.se

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift

Info: barbro.wiskari@svenskakyrkan.se
sjungikyrkan.nu – Delförbund

Med reservation för att den rådande situationen kan leda till fler inställda evenemang.

Sveriges Kyrkosångsförbund
www.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com/SverigesKyrkosangsforbund

Redaktör och projektledare
 Marita Sköldberg, 070-212 21 66
marita@sjungikyrkan.nu

Förbundskamrer
 Sofia Lindström, 072-727 12 12
sofia@sjungikyrkan.nu

Nationell körpedagog
 Lovisa Kronstrand Alinder, 070-952 41 21
lovisa@sjungikyrkan.nu

Förbundsordförande
 Biskop Åsa Nyström
luleastift.biskopen@svenskakyrkan.se

Styrelseordförande
 Peter Lundborg, 070-644 68 87
peter.lundborg@svenskakyrkan.se

Bankgironummer
 880-0617

Swish
 123 084 5222

Organisationsnummer
 873201-0569

Anmäl för nyhetsbrevet

Häng med i vad som händer i Kyrkokör-Sverige! Nyhetsbrevet kommer ut två-fyra gånger per år och innehåller aktualiteter från Sveriges Kyrkosångsförbund och (Kyrko) kör-Sverige. Vill du få nyhetsbrevet direkt till din e-postadress, mejla då till nyhetsbrev@sjungikyrkan.nu. Det går också att få nyhetsbrevet med vanlig post och det finns för nedladdning på sjungikyrkan.nu.

Ungdomskörfest 2021 i Jönköping

Växjö stift och Jönköping blir värd för nästa Ungdomskörfest. Datum är **8-10 oktober**. Mer information finns på sensus.se/korfest.

Barnkörfest 2021

Enligt planen skulle Barnkörfest 2020 ha arrangerats i Linköping i oktober i år. Nytt datum är **16-17 oktober 2021**, platsen är densamma. Läs mer på sensus.se/korfest, där information om alla Sveriges Kyrkosångsförbunds aktuella körfester finns.

Nordisk kyrkosångsfest i Visby 2022

Repertoarlistan är klar för Nordisk kyrkosångsfest 2022 i Visby. Det blir psalm- och körsångsfavoriter från sex nordiska länder.

Sveriges Kyrkosångsförbunds absolut största intäkt är sedan flera år 1,5 rikskollekt i Svenska kyrkan.

Vi vädjar om ert stöd!

I och med corona-tider har gudstjänstbesökarna blivit färre och kollekterna mindre. Hittills i år har vi fått in ungefär hälften av den förväntade kollekten. Vi kan därmed nödsakas att dra ner på verksamheten.

Stöd vår och därmed er verksamhet med en valfri summa genom att swisha 123 084 5222 eller gör en insättning på bg 880-0617. Märk insättningen med STÖD SKsf. **Varje krona gör skillnad!**

Eller stöd oss genom att prenumerera på Kyrkokörjournalen. Se annons här under.

Sjung i kyrkan
 SVERIGES KYRKOSÅNGSFÖRBUND

Sveriges Kyrkosångsförbund, ibland förkortat SKsf, är en självständig organisation inom Svenska kyrkan som har som huvuduppgift att stödja kyrkans körer – körsångarna och körledarna. Det gör vi genom att bland annat anordna riksomfattande körfester och kurser och genom den egna tidningen Kyrkokörjournalen som kommer ut sex gånger om året.

Svenska kyrkan har cirka 90 000 körsångare i alla åldrar, varav 70 000 är medlemmar i Sveriges Kyrkosångsförbund genom sina delförbund. SKsf är därmed landets i särklass största körorganisation sett till antalet körsångare. Av medlemmarna är cirka 25 000 barn och ungdomar. Läs mer om oss och vår verksamhet på www.sjungikyrkan.nu

Tidningen för och om dig som sjunger i kyrkan

Köp lösnummer (30 kr) eller beställ en årsprenumeration (170 kr) genom att skicka ett mejl till bestallning@sjungikyrkan.nu.

Under en förlängd Kristi himmelsfärdshegel, **25-29 maj 2022**, planeras för nästa Nordiska kyrkosångsfest. Det blir den sjätte nordiska kyrkosångsfesten och den andra i Sverige. Läs mer och se repertoarlistan på nksf2022.se.

Ungdomskörfest i Umeå 2022

Det blev ingen ungdomskörfest i Umeå i maj i år. Så nu planeras för motsvarande körfest 2022 i stället. Datum är ännu inte bestämt.

Vuxenkörfester flyttade till 2023

Det blir inga vuxenkörfester i Sveriges Kyrkosångsförbunds regi 2021. I och med osäkerheterna kring coronapandemin flyttas körfesterna fram, och på grund av andra arrangemang 2022 kommer de att äga rum under 2023.

Körfesten i Halmstad blir under Kristi himmelsfärdshegel **19-21 maj** och den i Umeå **16-18 juni 2023**.

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på framsidan (ej adressidan) till KyrJournalen, Gryningsvägen 63, 743 32 Storvreta

Årets julklappar!

Sveriges Kyrkosångsförbund har genomfört ett unikt tvåårigt inventeringsprojekt om Svenska kyrkans körliv. Hela 93 procent av Svenska kyrkans körer svarade våren 2019 på en omfattande enkät. Inte mindre än 57 intervjuer genomfördes därefter med körledare, körsångare och präster. Det är detta som är utgångspunkt för boken *Vi älskar att sjunga!*

Vi älskar att sjunga!

Ragnar Håkanson och Marita Sköldberg

184 sidor
190x240, danskt band (mjukt band med flikar)
Ord pris: 230 kr/styck,
vid köp av minst 9 böcker: 161 kr/styck
Faktisk fraktkostnad tillkommer
Ange "Prenumerant på KyrJournalen" för att få jubileumsrabatt, se nedan

Beställ boken på:
www.wessmans.com/sjunga
0498-22 61 32

Sjung i kyrkan
SVERIGES KYRKOSÅNGSFÖRBUND

Julklappspaket exklusivt för Kyrkokörjournalens prenumeranter

Lilla Sjung i kyrkan-paketet

- Sjung i kyrkan – en tongivande liten guide
- Körmärke
- Reflex
- Penna
- Vinterpsalm av Lars Åberg och Martin Lönnebo

50 kronor + frakt

Stora Sjung i kyrkan-paketet

(begränsat antal):

Innehåll lika som Lilla paketet + tygkasse

70 kronor + frakt

Beställ genom ett mejl till bestallning@sjungikyrkan.nu.
Om du beställer senast 13 december får du paketet före jul.

Kyrkokör Journalen

firar **30 år** med 30% rabatt!

Jubileumserbjudande på *Vi älskar att sjunga!*

30% för KyrJournalens prenumeranter
(Pris per styck 161 kr och vid grupprabatt 113 kr)

Erbjudandet gäller till 4 december

*En prenumeration
i julklapp*

Sista chansen!